

РЕЦЕНЗИЯ

на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент” на Национална спортна академия „Васил Левски” по област на висшето образование 7. Здравеопазване и Спорт, професионално направление 7.6. Спорт, обявен в ДВ, бр. 26 от 01.04.2016 г., с. 60, т. 299, с единствен кандидат гл. ас. ДАНИЕЛА ГЕРГИНОВА ОРОНОВА, доктор

Рецензент: проф. Майя Николова Нейчева, доктор

1. По обявяването на конкурса

Конкурсът за длъжността „Доцент” ВУ в професионално направление 7.6. „Спорт”, специалност „Гребане” за нуждите на катедра „Водни спортове” е обявен от НСА „Васил Левски” в ДВ бр. 26 /01.04.2016 г., с. 60, т. 299.

В конкурса участва само един кандидат - гл. ас. Даниела Гергинова Оронова, доктор. Подадените документи отговарят на условията и редът за заемане на академични длъжности в Национална спортна академия „Васил Левски” (НСА) в съответствие със Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ), Закона за висшето образование (ЗВО), Правилника за придобиване на научната степен „Доктор на науките” и за заемане на академични длъжности в Национална спортна академия НСА „Васил Левски”.

2. Биографични данни и педагогическа дейност на кандидата

Кандидатът за доцент гл. ас. Даниела Гергинова Оронова, доктор е родена на 06 .04. 1965 г. в гр. София. През 1992 г. завършва Национална спортна академия „Васил Левски” (задочна форма на обучение) и получава диплома за висше образование (с права на магистър) по специалността „Физическо възпитание” с

първа квалификация „Учител по физическо възпитание” и втора квалификация „Треньор по гребане”.

В периода 1995 - 2001 г. е *хоноруван преподавател по гребане* в Техническият университет, София - Филиал УКТЦ по МТТ - гр. Правец. От 1998 до 2001 г. е *хоноруван преподавател по гребане* в катедра „Водни спортове” - НСА.

През 2001-2002 г. след участие в конкурс е назначена в НСА „Васил Левски”, като *асистент по гребане* в сектор „Гребане, кану - каяк, водни ски” към катедра „Водни спортове” и е повишена в *главен асистент* където работи и в момента и заема академичната длъжност „*Главен асистент*” ВУ.

Учебното натоварване на гл. ас. Даниела Оронова през 2014/ 2015 г. е с обем от 521 часа за аудиторна заетост и 144 часа за допълнителна (извънаудиторна) заетост – общо 717 часа.

Като водещ преподавател по гребане участва в разработването на учебната документация на една бакалавърска и две магистърски програми и провежда учебни занимания (лекции и упражнения), както следва в:

- ОКС „Бакалавър” по вид спорт - гребане (SP.I.13); учебно методична практика (SP.I.30); преддипломна треньорска практика (SP.I.31); учебен курс по водни спортове (SP.1.34);
- ОКС „Магистър” програма „Спорт за високи постижения по вид спорт”; и програма „Спортна анимация в туризма”, САТ (MSS II.I.3.).

3. Научна дейност

През 2002 г. кандидатът защитава дисертационен труд на тема: „*Оптимизиране на силовата подготовка при елитни гребци през състезателния период*” и придобива образователната и научна степен „Доктор”. Била е *научен ръководител* на дипломни работи на студенти в ОКС „Бакалавър” (4) и ОКС „Магистър” (5), които са защитили успешно научните си разработки.

Владее писмено и говоримо английски, руски и френски езици и участва в разработването на международни проекти (5) и научно изследователски проекти на НСА (2) :

I. Международни проекти:

- Adaptive Rowing development and its inclusion in the Paralympic games – FISA (2004 - 2008) - позиция: технически класификатор за паратребане (FISA);
- Olympic Results and Information Services (ORIS) – Rowing, Beijing, 2008 - IOC - FISA - BOGOC (2006-2008) - позиция: член на работна група; координатор (FISA);
- Olympic Results and Information Services (ORIS) – Rowing, London, 2012 - IOC - FISA - LOGOC (2010-2012) - позиция: член на работна група; координатор (FISA);
- Youth Olympic Results and Information Services (ORIS) – Rowing, Nanjing, 2014 - IOC - FISA - NYOGOC (2012-2014) - позиция: член на работна група; координатор (FISA);
- Olympic Results and Information Services (ORIS) – Rowing, Rio, 2016 - IOC - FISA - ROGOC (2014-2016) - позиция: член на работна група; координатор (FISA).

II. Научни проекти на НСА „Васил Левски” :

- Съвременни аспекти на височинната подготовка при състезатели от спортове за издръжливост (2015 - 2016) - позиция: участник;
- Методика за изследване и оптимизиране на скоростно - силовите качества при състезатели по кану-каяк, чрез специализиран тренажор (2013 - 2014) - позиция: участник.

Като автор на научни публикации и разработки е цитирана общо в 11 труда, от които дипломни работи (4) , дисертационни трудове (3) , научни списания (1), сборник от доклади на научни конференции (1) , международни доклади (2) .

Кандадът е участвал общо с 8 доклади публикувани в сборници на научни конференции от които: международни (4) и национални (4) .

1. Описание на представените за рецензиране материали и приноси

Кандидатът участва в конкурса общо с 28 труда от които: монографии - 1; учебни ръководства - 2; научни статии в чужбина (самостоятелно) - 1; научни

статии в България (самостоятелно) - 8; в съавторство и първи автор - 2; в съавторство – 6, резюмета - 1; учебно-методически разработки от които: учебни програми - 2; учебен план и програма - 1; методико - приложни разработки/справочници по международни проекти - 4.

От представените по списък научни трудове, научни статии, доклади в научни конференции, проекти и методични и приложни разработки се рецензират общо 19 труда от които: 1 монография (224 стр.); 2 учебни помагала (59 стр.); 16 научни публикации (99 стр.), които са публикувани в научни списания и в сборници с доклади от научни конференции, с които тя не е участвала в други конкурси за заемането на академични длъжности и не са използвани при присъждането на научни степени. Всички публикации са самостоятелно дело на кандидата.

Количествените параметри на научната продукция отговарят на изискванията на конкурса. Качествените характеристики на публикациите също са с положително становище.

Един от значимите приноси на гл. ас. Даниела Оронова, доктор се съдържа в публикуваната монография на тема: *„Състезания по гребане – история, организация и състезателен правилник“*. В книгата е обобщен световният опит в посочената област и състезателните правила на международната организация по гребане (FISA), както и научните познания на автора с многогодишен спортно-педагогически, професионален и експертен опит в организацията и провеждането на над 60 представителни състезания, световни първенства и олимпийски игри по гребане. Теоретичното, методологичното и приложното съдържание в монографията ще спомогне за разширяване на теоретичните познания и ще обогати теорията и практика с обективни количествени параметри, изисквания и подходи за успешна подготовка и провеждане на състезания по гребане на най-високо ниво, както и на всяко едно направление в организационната им структура.

Приносите на научната продукция на гл. ас. Даниела Оронова, доктор в областта на теорията и методиката на спортната тренировка в проблемно-тематичен аспект се отнасят до следното:

✓ изследване на динамиката и тенденциите в развитието на гребането в

света и участието на състезателите в Олимпийските игри и Световните първенства на FISA през последните 40 години. Анализираните количествени стойности (брой на състезатели, брой на лодки, участие по дисциплини и пол) показват положителна тенденция за увеличаване на нациите, както и на спечелените медали по нации (III.6.).

√ проучване на настоящата ситуация на жените в международния спорт и жените състезателки по гребане. Налице са различия в отделните държави относно участието на женския пол във всички области на спорта. Данните показват, че 25% от тях са треньори по гребане, 17% – работят в ръководните екипи на националните федерация, 23% – са международни съдии и 29% – са национални съдии. Резултатите от анализа на участието в Световни първенства и Олимпийски игри за периода 1975 – 2015 г. показва положителна тенденция на развитие, както за общ брой на състезателки, така и състезаващите се в олимпийските дисциплини. Установена е отрицателна тенденция в проценти на съотношение между женското и мъжкото гребане от участието им в основните гребни състезания (III.1. III.7.);

√ изследване на състоянието на Международната федерация по гребане (FISA) от нейното учредяване (1892) до началото на новия олимпийски цикъл, след игрите в Атина (2004). Анализиране на приоритетните направления в дейностите на организацията за развитието на гребането, концепции за маркетинг и реклама, програми за популяризиране, организация и провеждане на състезания (III.11).

√ анализиране на съвременните аспекти в организацията и провеждането на световните първенства на FISA. Резултатите от проучените нормативни документи показват, водещата роля на международната федерация по гребане за изграждането на система от основни състезания, които се провеждат ежегодно, като се разграничават три характерни етапа в организацията им: кандидатстване за домакинство; подготовка на първенството; провеждане на състезанията (III.5).

√ разширяване и обогатяване на знанията за осигуряване на резултати и информация по време на Олимпийските игри по системата ORIS (FISA, 2004 - 2016) и развитие на системата за информационното осигуряване в спорта (III. 3).

✓ теоретико - методологично проучване за възникването и развитието на гребането за хора с увреждания (от рекреативна форма на практикуване до състезателна форма) и включването на адаптивното гребане в основната програма на Световните първенства и Параолимпийските игри (Пекин, 2008). Изведени са параолимпийските класификационни стандарти за участие в състезанията и изискванията към инфраструктурата и гребния инвентар, параолимпийската квалификационна система и начините за разпределение на квотите, теоретичната и практическата специализация в системата за класификация и тестване на паракребци и разширяването на възможностите за развитието на паракребането в България (III. 2. III. 13).

✓ изследване на кинематичните характеристики на гребния цикъл. Определени са 6 по-фазы от структурата на водната работа. Потвърждава се становището за целесъобразността от диференцираното анализиране с оглед на целта и задачите на всяка отделна под - фаза на водната работа за усъвършенстване на техниката на гребане (III.10). Изследване на промените на вътрешноцикловата скорост на части от биомеханичната система при гребане. Анализиране на микро-фазите от структурата на гребния цикъл, като се посочват се стойностите за различни категории лодки. Разглежда се ефекта върху движението на цялата система вследствие на индивидуалните двигателни действия при елитни гребци (III.15).

✓ сравнителен анализ на основни биомеханични характеристики (скорост, път и време) при силов тест с щанга и специфична работа на гребен ергометър. Установено е несъответствие на характера на мускулната дейност при двата теста и различия между скоростта, пътя и времетраенето при един гребен цикъл/ изтегляне. Потвърждава се становището за прилагане на диференциран подход и контрол в процеса на силовата подготовка при гребци (IV. 1.).

✓ проектиране, експериментиране и приложение на методика и тренировъчна програма за силова подготовка на елитни гребци през състезателния период. Резултатите показват значимо подобряване на изследваните показатели които са производни на целенасочената специална силова подготовка: мощност, средна и максимална сила, средна скорост на лодката, което се е отразило

благоприятно върху ритъма на гребане, при незначително повишаване на темпа и запазена амплитуда на гребане (IV. 2.). Анализирани на резултатите от моделирани експериментални изследвания с висококвалифицирани гребци, свързани с промени в темпа на гребане. Установено е, че при повишаване на темпа на гребане, се повишава мощността на загребване, което се постига чрез повишаване на средната сила и чрез ефекта на взаимодействието на масата на състезателя и масата на лодката, при което се реализират значителни инерционни сили (IV. 3.).

✓ контрол и управление на тренировъчния процес (вкл. моделиране и апробиране на теоретичен модел и алгоритъм на приложение на специализираните средства за силова подготовка в тренировъчния процес). За приложното решение на теоретичната постановка е проведено изследване на съответствията между измененията на темпа в диапазон от 20 - 32 цикъла в минута и количествените стойности на максимално вложената мускулна сила в ръкохватката на греблото. Резултатите не потвърдиха становището, че нарастването на темпа е функция основно на нарастването на усилиято вложено в ръкохватката и показва необходимостта от диференциране на средствата в съответствие с конкретно поставената цел (III. 8.). Изследване влиянието на тренировъчното натоварване за силовата подготовка на квалифицирани състезателки върху динамиката на изменението на някои соматотипни характеристики и връзката им със специфичната работоспособност. Обобщените резултати показват, че тренировъчното натоварване за специфична сила през състезателния период е малко по обем в резултат на което намалява мускулната маса на състезателките и специфичната работоспособност изследвана на гребен ергометър (III. 9.).

✓ общотеоретични познания за възникването и развитието на гребането в исторически аспект. Съвременните олимпийски игри – фактор за съвременното развитие на гребането. Развитие на гребането в България. Характеристика и анализ особеностите на гребане: устройство на лодките и греблата; съвременни разновидности - състезателно гребане, парегребане, морско (крайбрежно гребане), гребни преходи и рекреативно гребане. Характеристика и анализ на особеностите на кану-каяк: устройство на лодките и греблата; класове лодки; съвременни разновидности – маратон, драконбоут, каяк поло, туристически каяк, воден слалом,

рафтинг, състезателен рафтинг, скоростно спускане. Състезания по гребане. Организация и правилознание. Правила за безопасност (вкл. практикуване на гребане и рафтинг спорта в съвременната Уелнес индустрия, като средство за рекреация, развлечение и активен начин на живот (I.II.1II.2 III.18).

4. Спортно-педагогическа и обществена дейност

Като състезател по гребане и член на националния отбор (1982-1996) е многократен републикански шампион и участва в девет Световни първенства по гребане (от които печели златен, сребърен и бронзов медал) и три Олимпийски първенства с класиране на призовото пето място на игрите Сеул, Южна Корея (1988). Удостоена е с почетното звание „Заслужил майстор на спорта” (1987). В периода (2003 - 2012) г. продължава състезателната си дейност в швейцарски гребен клуб и печели призови отборни отличия (злато, сребро и бронз) в националните шампионати и бронзов медал на Световното първенство по брегово гребане в Бари, Италия (2011).

Непосредствено свързана със спортно-състезателната, педагогическата и методическа дейност на кандидата е обществената дейност.

Гл.ас. Даниела Оронова провежда успешна дейност като треньор в клуб „Електрон” - Правец (1995-2000) и спортен клуб „В. Боянов” - НСА (2000-2001). От 1977 г. до настоящия момент е международен съдия по гребана, а от 2006 е международен технически класификатор за парагребане. Участва в организацията и провеждането на международни състезания по гребане, като член на екипа на международната федерация по гребане FISA (2002-2016). Проявява професионална активност за осъществяване на контакти и взаимодействие в създаването на обществена основа за включването на хора с увреждания и особено на подрастващи в адаптираната физическа активност и спорт, като средство за образователна и социална интеграция и рехабилитация и разпространение на добрите практики за развитието на парагребането в България.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на изложеното като научни приноси и личните ми положителни впечатления за професионалната, педагогическата, научно-творческата и обществената дейност на кандидата имам аргументирано основание и убеденост да предложа на научното жури да присъди академичната длъжност „Доцент” на гл. ас. Даниела Гергинова Оронова, доктор по „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка и кинезитерапията”, за нуждите на катедра „Водни спортове” - специалност „Гребане”.

София, 23 .08. 2016 г.

Рецензент.....

проф. Майя Нейчева, доктор